

# Konkretne zadolžitve potrošniškim svetom

Prav slaba založenost trgovin in pomanjkanje nekaterih osnovnih življenjskih potrebščin je znova, predvsem v krajevnih skupnostih, obudilo zanimanje za delo potrošniških svetov. Smo v času zaostrenih gospodarskih razmer in gotovo bodo imeli potrošniški sveti še pomembnejšo vlogo.

Krajevna skupnost, ki je temeljna skupnost za organiziranje in delovanje potrošniških svetov, se bo morala v prihodnje lotiti predvsem ustreznega kadrovskega sestava potrošniških svetov, da bodo odražali teritorialno, socialno strukturo in interese KS.

Ustrezno bodo morali opredeliti svete potrošnikov v statutih KS in posvetiti vso skrb temu, da bodo sveti potrošnikov opravljali in skrbeli za izvedbo tistega dela programa KS, ki opredeljuje varstvo delovnega človeka kot potrošnika v vseh oblikah. Pomembno vlogo bodo morali dobiti pri zagotavljanju kvalitetnih obrtnih in drugih storitev v KS ter pri pospešenem oblikovanju samoupravnih sporazumov s trgovinskimi tozdi, s katerimi bodo določali medsebojna razmerja, pravice in obveznosti pri redni in kakovostni preskrbi z določenimi izdelki, predvsem tudi s tistimi, ki jih trgovine dobivajo v omejenih količinah.

Zakon nalaga organom upravljanja ozdov, da morajo na zahtevo organizacije potrošnikov skleniti posebne samoupravne sporazume in v njih določiti medsebojna razmerja, pravice in obveznosti o redni in kakovostni preskrbi z določenimi dobrinami, rednem opravljanju storitev, o določanju cen za proizvode in storitve ter o udeležbi potrošnikov pri doseženem prihodku OZD.

Svet potrošnikov skrbi za pravočasno in pravilno obveščeno potrošnikov in jih tudi ustrezno vzgaja. KS mora postati mesto, kjer se zbirajo pripombe, pritožbe in želje potrošnikov ter se o tem pripravljajo predlogi in stališča, ki jih posreduje pristojnim organom in tozdom. Sveti potrošnikov so tudi pobudniki sklicevanja interesnih zborov delovnih ljudi in občanov

o preskrbi s storitvami in dobrinami v krajevni skupnosti.

Potreben je tudi stalen stik s svetom za vprašanja preskrbe pri OK SZDL. Vseh vprašanj namreč ustrezno ni mogoče rešiti na ravni svetov potrošnikov v KS, uresničujejo se s povezovanjem v občinske konference svetov potrošnikov.

EMIL TROHA

## O NOVIH SIS

### Ne za ceste, da za energijo

Krajevna konferenca SZDL na Taboru je v novembru organizirala javno razpravo o nameravani ustanovitvi dveh novih samoupravnih interesnih skupnosti: za ceste in za energetiko.

Načrti so pritegnili veliko pozornost krajanov, ki so do zadnjega kotička napolnili veliko sejno dvorano krajevne skupnosti. Vsi razpravljali so menili, da je ustanavljanje nove SIS za ceste nesprejemljivo in zgrešeno. Nič kolikokrat je sedanja SIS za komunalno dejavnost v občini Ljubljana Center dokazala, da obvlada tudi najzahtevnejše organizacijske posege v urejanje cestišč in komunalnih naprav na njenem območju. Dejavnost in naloge, namenjene novi skupnosti, naj prevzame SIS za komunalno. Opozorili so, da že zdaj zadovoljivo upravlja in oskrbuje 85 odstotkov vseh cest in ulic na svojem območju. Podvajanje takih dejavnosti na razmeroma majhnem območju občine Ljubljana Center je po mnenju krajanov KS Tabor še posebej zdaj, v času stabilizacije in odrekovanja nesmotrnemu in neodgovornemu.

Nekaj drugega pa je s predlogom za ustanovitev SIS za energetiko. Znanе so težave pri oskrbi z električno energijo, trdimi gorivi, plinom in naftnimi derivati, pa tudi, da nekatere delovne organizacije »krojijo« način preskrbe potrošnikov »po svoje«. Da temu ne bo tako in da bi organizacijo preskrbe z energijo dokončno rešili v korist in zadovoljstvo potrošnika, so se krajanje izrekli za ustanovitev sisa za energetiko.

BOJAN LUBEJ

## MALO TUDI POTROŠNIKOVH POBUD

### Starejšim v Gradišču ni treba čakati v vrstah

Potrošniškim svetom zadnje čase prav gotovo raste vrednost, hkrati pa tudi spreminjajo oziroma dopolnjujejo svojo vlogo. Pred leti, ko so jih začeli ustanavljati, namreč še ni primanjkovalo določenih vrst živil, kot jih danes.



»Zdaj prevzemamo tudi vlogo razdeljevalca oziroma se skušamo vključiti v razdeljevanje dobrin, da ne bi ostali eni praznih rok, drugi pa z zalozami,« je rekla dipl. ekonomistka Kosenka Klavora-Lesjak, predsednica potrošniškega sveta v krajevni skupnosti Gradišče.

»Moram reči, da nas občani kličejo in da smo marsikaj zanje že storili. Tu smo sestavili seznam starejših in onemoglih občanov (60 jih je) in ga posredovali samopostrežni trgovini v Maksimarketu, ki tem občanom prodaja blago, ki ga sicer primanjkuje, mimo vrst in tudi dopoldne,« je povedala predsednica potrošniškega sveta, ki to funkcijo opravlja že peto leto.

»Ali sodelujete s poslovdnji trgovin?«

»Da, to je povsem utečeno sodelovanje. Prihajajo na naše sestanke in tudi sicer sprašujejo, kako dobrine čimbolj pravično razdeliti. Tako so z osnovnimi živili vsi preskrbljeni, s kavo pa nihče, ker je ni in če nečesa ni, ni niti čarobne palice, ki bi to pričarala.«

»Ali sklepi potrošniških svetov vedno zavezujejo tiste, ki jim sporočate pripombe?«

»Žal ne. Ko so vse trgovine v okoli-

šu začeli odpirati ob osmih, smo sklicali zbor potrošnikov in zahtevali, naj vsaj eno trgovino z mlečnimi izdelki in s kruhom odprejo prej. Govorili smo na gluha ušesa.«

Pri tem ji je najbolj žal učencev srednje ekonomske šole – skoraj tisoč jih je – ker si tako ne morejo kupiti malice. Šolska malica je skromna, za nameček še hladna, ker je družbena prehrana preprosto pozabila prav na mladino, ki bi morala imeti za zdravo rast posebej dobro hrano. Mnogi učenci ostajajo brez toplega obroka vse do tretje in četrte ure popoldne, ko pridejo domov.

»Žalostno je,« je nadaljevala Kosenka Klavora-Lesjak v imenu profesorice, ki že 35 let poučuje na tej šoli, »da je to naokoli vse polno gostiln, a nobene zajtrkovalnice. Prizadevamo si, da bi začeli deliti tudi toplo mleko ali belo kavo z žemljico. Ena sama mlekarna dela od osmih do štirih, pa še za to se bojimo, da bo vsak čas spremenila dejavnost.«

»Kaj še žuli vaš potrošniški svet?«

»Premalo je obrtnikov, ki bi bili pripravljene popravljati stare reči in pokvarjene pipe, električno napeljava. Tudi s prostori nismo v zavirljivem položaju.«

»Se kaj vtikate v kakovost ali v morebitno škodljivost določenega blaga?«

»Žal za to nimamo strokovnjakov, sodelujemo pa z inšpekcijskimi službami. Pred leti smo na pobudo občanov posredovali pri škodljivih igračah. Zdaj pa manjka tudi pobud. Premalo je mladih ljudi s svežim pristopom. Če človek dolgo opravlja določeno delo, se tudi izčrpa,« je za konec iskreno povedala Kosenka Klavora-Lesjak z željo, da bi se mladi, nabiti z energijo, le vključili v delo sveta potrošnikov.

A. ADAMIČ

## Bolj kot pomanjkanje boli nepravilna delitev

V dvorani krajevne skupnosti Gradišče je bila 7. decembra letna konferenca organizacije SZDL. Med drugimi se je udeležil tudi predsednik občinske konference SZDL Ljubljana Center Vid Štampilhar.

Obširno in izčrpno poročilo o delu KK SZDL v letu 1982 je podala predsednica Vida Markič. Ocenila je dejavnost in učinkovitost organizacije, ki šteje 2100 članov in ima 48 delegatov in 15 članov predsedstva KK SZDL. Kot frontna organizacija se uspešno vključuje v delo vseh družbenopolitičnih organizacij in družbenih organizacij na območju krajevne skupnosti.

Iz poročila so bili razvidni naporji za poglobljeno delovanje hišne samouprave in uresničevanje zakona o stanovanjskem gospodarstvu, nakazane pa so tudi težave na poti do tega cilja. Poudarjena je bila tudi politična aktivnost v pripravah in izvedbi delegatskih volitev.

KK SZDL se kot celota tvorno vključuje v obravnavo in reševanje vseh vprašanj. Tako je posvetila potrebno pozornost tudi delovanju ljudske obrambe in družbene samozaščite, organiziranosti v hišah in dviganju zavesti občanov, kar ostaja trajna naloga.

Vključevanje v stabilizacijske napore so krajanje sprejeli z razumevanjem. V sedanjih gospodarskih razmerah, ki zahtevajo varčevanje na vseh področjih in ko marsičesa primanjkuje, pa so v zvezi s tem poudarili, da krajanje ne

negodujejo toliko zaradi občasnega pomanjkanja, bolj so prizadeti, če pride do nepravilne delitve. Zato bo tudi prihodnje veljala vsa skrb KK SZDL učinkovitemu delovanju sveta potrošnikov.

Ob manifestacijah in spominskih proslavah pa se je krepila vez z mladimi in ohranjanje tradicij NOV.

K uspešnemu delu KK SZDL je mnogo prispevalo dobro medsebojno sodelovanje z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in družbenimi organizacijami v KS.

Sprejeli so tudi programske usmeritve KK SZDL za leto 1983. Za naslednje mandatno obdobje so za novega predsednika KK SZDL Gradišče izvolili dr. Marka Poliča, ki že vrsto let deluje v družbenopolitičnem življenju krajevne skupnosti.

V imenu navzočih se je Ivo Bernard zahvalil dosedanji predsednici Vidi Markičevi za njeno dolgoletno požrtvovalno in uspešno delo v vodstvu KK SZDL. Vsa priznanja in zahvalo za njen prispevek in konstruktivno pomoč v predsedstvu OK SZDL Ljubljana Center pa ji je v imenu občinske konference SZDL izrazil predsednik Vid Štampilhar.

A. Z.



## DRUŽBENA PREHRANA

### Težave z majhnimi obrati

Že vse leto poteka pospešena akcija občinskega sveta zveze sindikatov naše občine, da bi prenehali izplačevati vrednostne bone za nakup živil v trgovinah. Sindikat je v široki akciji obvestil vse delovne organizacije, da je leto 1982 prehodno leto, v katerem naj se vsa delovna okolja pripravijo na drugačen način reševanja problemov družbene prehrane. Že junija letos je o tem posredoval usmeritev in kriterije republiški svet Zveze sindikatov Slovenije. Lahko bi rekli, da se je v naši občini začela akcija veliko prej, že med pripravami na tretjo konferenco ZS Slovenije, posvečeni socialni varnosti.

Že naslednji mesec po posredovanih stališčih RS ZSS so v občini organizirali posvet s predsedniki osnovnih organizacij in konferenc osnovnih organizacij ZS, na katerem so prišli do približne slike stanja v občini. V nenehnih stikih z delovnimi okolji so potem v občini izdelali kriterije za regresiranje prehrane med

delom in pri tem upoštevali vse značilnosti. Kriteriji so bili milejši od tistih, ki jih je predlagal republiški svet. Potrdilo jih je tudi predsedstvo občinske sindikalne organizacije. Vseeno pa obstaja bojazen, da vse organizacije niso začele reševati tega vprašanja v smislu republiških in občinskih kriterijev. Zato so vsem delovnim organizacijam poslali vprašalnike, kako so uredili prehrano med delom. Ti bodo dali o tem popolno sliko.

Mogoče pa je že zdaj reči, da se je v občini bistveno zmanjšalo izplačevanje vrednostnih bonov. Številne organizacije so rešile te probleme same, veliko se jih je pogodbeno vezalo z ustreznimi obrati, vendar pa je v občini določeno število organizacij, ki ne bodo mogle opustiti izplačevanja vrednostnih bonov. Predvsem so težave z delovnimi enotami, kjer združuje delo pet ali manj delavcev. Lastni obrat družbene prehrane zanje ne pride v poštev, tudi zaradi ustavljenih investicij ne, poleg tega pa teh enot ni mogoče preprosto zapreti za pol ure dvakrat na dan, da bi lahko delavci malicali. Tu bo pač treba stvari urediti drugače.

JURIJ POPOV